

Motion till riksdagen 2005/06:K246

av **Torsten Lindström (kd)**

Valdeltagandet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om generella insatser för att öka valdeltagandet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om särskilda insatser för att öka valdeltagandet i befolkningsgrupper med lågt valdeltagande.

Motivering

Demokratien är beroende av att människor finner det meningsfullt att rösta i valen. Ett demokratiskt samhälle är inte en gång för alla givet utan behöver ständigt vinnas för nya generationer. En demokrati är en levande process där så många som möjligt bör vara delaktiga. Visserligen handlar en demokrati om så mycket mer än ett styrelsesätt för samhällsstrukturen. Demokrati innefattar också ett förhållningssätt där vissa värderingar utgör grunden och genomsyrar vardagen. Likväl är deltagande i valen en tydlig värdeämätare på demokratins förankring i folklagen.

Utvecklingen av valdeltagandet under de senaste drygt 30 åren är onekligen alarmerande. Sedan 1970 har valdeltagandet enligt Statistiska centralbyrån sjunkit från 90 % bland männen och 89 % bland kvinnorna till vid 2002 års val 81 % hos båda könen. Bland förstagsväljarna har valdeltagandet sjunkit från 83 % av kvinnorna och 82 % av männen år 1970 till 73 procent av kvinnorna och 68 % av männen 2002. I de kommunala valen till kommunfullmäktige och landstingsfullmäktige, där utländska medborgare har rösträtt, har valdeltagandet bland dem sjunkit från 60 % hos båda könen 1970, till 40 % av kvinnorna och drygt 30 % av männen 2002. De utländska medborgarnas redan låga valdeltagande har sålunda blivit ännu lägre. Vid valet till Europaparlamentet den 13 juni 2004 slog det låga valdeltagandet nya bottenrekord.

Socioekonomiska beräkningar visar att valdeltagandet framför allt sjunkit bland arbetare och studerande. Ju högre inkomst en väljare hade 2002, desto

Fel! Okänt namn på

större var benägenheten att rösta i valet det året. I en undersökning från Västerås stad efter kommunfullmäktigevalet 2002 konstaterades att arbetslöshet är den faktor som enskilt väger tyngst för personer som inte utnyttjar sin rösträtt. Det är oerhört alarmerande när det visar sig att de som saknar arbete och därmed står utanför arbetsmarknaden och i någon mån även samhällets övriga trygghet och gemenskap väljer att också ställa sig utanför demokratin. Det bådär inte gott för framtiden.

Det är oroande att fler och fler vänder demokratin ryggen. Utvecklingen signalerar tydligt att alltfler upplever ett utanförskap som gör att de medvetet ställer sig utanför demokratin när de avstår från att rösta. Det innebär att den representativa demokratin legitimitet i hög grad är hotad. Det bidrar i sin tur till en grogrund för antidemokratiska, extrema och utomparlamentariska strömningar i samhället. Det är allvarligt.

Åtgärder behöver vidtas för att stävja utvecklingen och i stället uppnå ett högre valdeltagande. De utredningar som gjorts och initiativ som vidtagits, av vilka flera varit högst lovvärda, har uppenbarligen inte lett till önskat resultat. Regeringen bör därför vidta initiativ för att främja valdeltagandet såväl generellt sett som genom specifika insatser i grupper med särskilt lågt valdeltagande.

Stockholm den 20 september 2005

Torsten Lindström (kd)